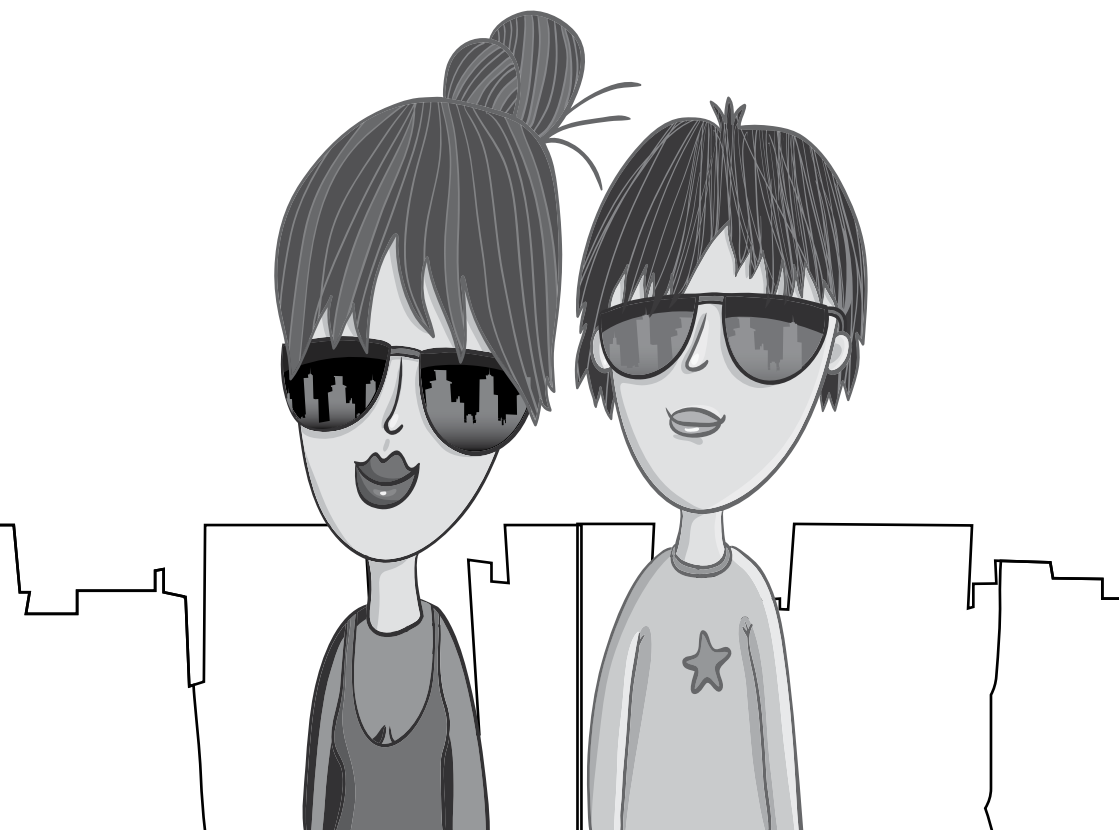
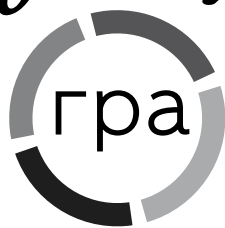

Рожеві Окуляри

Гра „Рожеві окуляри”

Ця гра була створена Українським фондом «Благополуччя дітей» на основі досвіду розробки подібних ігрових матеріалів Всеукраїнського громадського центру «Волонтер».

Автори-розробники:

Нікітіна Ольга Михайлівна – координатор проектів Всеукраїнського громадського центру «Волонтер»;

Лях Тетяна Леонідівна – голова методичної ради Всеукраїнського громадського центру «Волонтер»; канд. пед. наук, доцент кафедри соціальної педагогіки і корекційної освіти Інституту психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка;

Журавель Тетяна Василівна – керівник проектів Всеукраїнського громадського центру «Волонтер»; викладач кафедри соціальної педагогіки і корекційної освіти Інституту психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Про назву

«Рожеві окуляри» – фразеологізм, що означає ілюзорне, наївне сприйняття об’єктивної реальності, як правило, нав’язане якою-небудь ідеологією. Цей вираз зазвичай застосовується до людини, коли про неї кажуть, що «він(вона) дивиться крізь рожеві окуляри». Мається на увазі, що ця людина не бажає помічати негативних сторін у своїх діях, оточуючій дійсності тощо.

Цей вираз відомий багатьом народам світу. Так, наприклад, в «Кембриджському міжнародному словнику ідіом» (Cambridge International Dictionary of Idioms © Cambridge University Press, 1998) вираз «рожеві окуляри» («rose-coloured glasses» або «rose-tinted glasses») описується в такий спосіб: «Якщо хтось думає про щось або дивиться на щось крізь рожеві окуляри, то вважає це більш приємним, ніж воно в дійсності є». Більш раннє згадування зустрічається у німецького філософа Артура Шопенгауэра (1788-1860) в «Афоризмах життєвої мудрості»: «...той, хто бачить усе в чорнім світлі й готовий до гіршого, помиляється рідше у своїх розрахунках, ніж люди, що дивляться на життя крізь рожеві окуляри». У російській літературі одним з перших вживає цей вираз Віталій Біанкі в циклі казок про тварин. У казці описується засць, який знайшов окуляри з рожевим склом і до певного моменту сприймав навколишній світ у надто оптимістичному світлі. Поки не зустрівся з вовком...

Мета гри

Ця гра може допомогти дітям, молодим людям та дорослим:

- підвищити рівень знань, уявлень та розуміння щодо проблем, пов’язаних з торгівлею людьми, та ризикованої стосовно потрапляння до тенет торгівлі людьми поведінки;
- обговорити важливі та суперечливі питання можливих ризиків потрапляння в ситуації торгівлі людьми, особистої відповідальності, законів України, що стосуються попередження торгівлі людьми та захисту прав потерпілих від торгівлі людьми;
- отримати інформацію про різноманітні організації, що працюють у сфері профілактики торгівлі людьми, надання допомоги потерпілим від торгівлі людьми, їхнім родичам та близьким тощо;
- працювати спільно в малих групах.

Карткова гра

Гра складається з 96 карток (48 карток-запитань та 48 карток-відповідей). Вони розділені на 4 кола. Отже, кожне коло складається з 12 карток-запитань та 12 карток-відповідей. У кожному колі своя тематика запитань щодо проблем, пов'язаних з торгівлею людьми.

Коло А

Визначення проблеми торгівлі людьми (термінологія, причини поширення в світі та в Україні).

Коло Б

Шляхи потрапляння українських громадян до тенет торгівлі людьми.

Коло В

Основні права людини. Правила безпечної поведінки для уникнення ситуацій, пов'язаних з торгівлею людьми.

Коло Г

Профілактика, консультування, психологічна підтримка. Поради щодо виїзду за кордон.

Як грати в гру

Дуже важливо, щоб ведучий, який збирається грати у гру з дітьми, попередньо ознайомився з інструкцією до гри, питаннями на картках та відповідями до них.

Щоб полегшити перебіг гри, важливо дотримуватися наступних рекомендацій:

- Для активної участі підлітків у процесі гри необхідно попередньо надати їм елементарні знання щодо проблеми торгівлі людьми: визначення понять, шляхи потрапляння до тенет торгівлі людьми, правила безпечної поведінки для уникнення ситуацій, пов'язаних з торгівлею людьми. Варто зауважити, що гра може проводитися на

різних етапах оволодіння інформацією підлітками щодо проблем торгівлі людьми і може виступати індикатором для надання необхідної інформації.

- Дуже важливу роль відіграє підготовка ведучого гри щодо проблем, пов'язаних з торгівлею людьми, адже в процесі гри необхідно проводити обговорення та вміти пояснити різні аспекти проблеми, надати точну інформацію відносно законодавчої бази на національному та міжнародному рівні, організацій які працюють задля профілактики та надання допомоги потерпілим від торгівлі людьми тощо.
- Гру необхідно почати з пояснення мети.
- Варто прийняти певні короткі спільні правила, що допоможуть гравцям працювати разом якомога ефективніше. Гра вимагає, щоб гравці спершу швидко проглянули картки, які їм випадуть. У випадку, коли підліткам важко читати українською мовою, ведучий може допомагати й зачитувати картки та варіанти відповідей замість підлітків.
- Краще безпосередньо показати гравцям, як грати в цю гру, а вже після того прочитати інструкцію.
- Ведучий у процесі гри фіксує моменти, на які варто звернути увагу або пояснити, провівши додаткове заняття з підлітками. За можливістю, на деякі питання підлітків можна відповісти одразу.
- Необхідно давати гравцям достатньо часу для того, щоб розглянути кожне питання, адже у грі немає мети прийти до фінішу якнайшвидше.
- Під час одного заняття бажано розглядати з учасниками одне коло та проводити дискусію наприкінці, але в залежності від рівня підготовки учасників та часових можливостей за одне заняття можна пройти і декілька кіл.

Як грати – інструкція для ведучого

Чи помічали ви, що письмові інструкції до ігор здаються складнішими, ніж сам процес гри? Наша гра не є винятком. Вона є дуже простою, і якщо ви пограєте спробуйте зіграти в неї, вам буде дуже просто пояснювати іншим, у чому полягає її суть та які правила.

Ця інструкція однаково підходить до всіх наборів карток:

1. Оберіть один з чотирьох наборів карток. Варто починати з першого набору “Коло А”.
2. Кількість гравців має бути від 2 до 12 (чим менша кількість гравців, тим ефективніше проходить гра).
3. Розділіть набір на картки-запитання та картки-відповіді. Картки-відповіді відкладіть у бік “обличчям” донизу. А картки-запитання роздайте учасникам так, щоб у кожного була однакова кількість, наскільки це можливо.
4. Починати потрібно з гравця, в якого знаходиться картка **номер 1**. Цю картку необхідно покласти на середину столу та прочитати вголос запитання, що на ній зафіксоване. Учасник/учасниця має вирішити, який варіант відповіді на це запитання є вірним; варіанти відповідей також можна обговорити зі всією групою. У разі, якщо гравець не знає відповіді на запитання, може допомогти група. Ведучий може направляти групу, але не давати відповідь на запитання. Гравцям необхідно дати можливість відповісти самостійно, навіть якщо така відповідь буде хибною, адже далі, в процесі гри, це буде виправлено.
5. Кожен варіант відповіді має позначку, що вказує, до якої картки необхідно переходити далі (“переходьте до картки №...”), отже, наступним зачитує запитання гравець, у якого знаходиться картка з номером, на який вкаже позначка попередньої відповіді. Це може бути той самий гравець. Він кладе свою картку-запитання на стіл з правого боку та трохи нижче від картки, що вже є на столі (див. малюнок 1), читає запитання, обирає відповідь на нього та обговорює з групою (так само, як у пункті 4).
6. Гра продовжується, доки всі 12 карток не будуть викладені в коло (у вигляді сонечка) за часовою стрілкою.

МАЛЮНОК_1

Тут має бути малюнок-схема... додаток

Отже, в результаті:

АБО

Набір карток розкладений правильно:

Послідовність вірна, якщо всі 12 карток розкладені на столі й позначка вірної відповіді дванадцятій картки вказує на картку під номером 1 (“переходьте до картки №1”). Тобто, коло замикається: 12 карток об’єднані разом.

АБО ж:

Картки розкладені неправильно:

Картки не об’єднані у коло з 12 штук, або обрана відповідь вказує на номер картки, яка вже лежить у колі, або коло замкнулося, а картки ще залишилися. Це значить, що у ході гри було допущено помилку.

7. В останньому випадку всі гравці переглядають свої відповіді, і якщо було допущено помилку, разом шукають правильну. Ці групові дискусії є надзвичайно важливою частиною гри. Картки-відповіді повинні бути використані для розв’язання суперечок.
8. У випадку, якщо картки розкладені у правильній послідовності, група викладає кожну з карток-відповідей біля відповідної картки-запитання і зачитує їх. Це є дуже важливим, щоб картки-відповіді зачитувалися, оскільки вони несуть інформацію, що прояснює суть питання.
9. Після розгляду кожного набору карток можна обговорити з групою дискусійні питання, що виникли в ході проведення гри. Також ведучий може запропонувати групі запитання, заготовлені заздалегідь (приклади запитань для дискусії наведені нижче). У будь-якому випадку, після розгляду кожного кола ведучий має підбити підсумки і провести невелику дискусію, а за необхідності, якщо виявлені значні прогалини у знаннях, окреме лекційно-тренінгове заняття.

Інструкція для учасників гри

Починати варто з наступного коментаря:

Перед вами дуже цікава гра, що має назву “Рожеві окуляри”. Чому саме така назва? У ході гри ми будемо отримувати відповіді на запитання за принципом «міф чи реальність», тому рожеві окуляри символізують те, наскільки привабливими можуть здаватися різні пропозиції на життєвому шляху кожної людини. Запитання стосуються проблем торгівлі людьми, зокрема власної безпеки щодо виїзду за кордон з різних причин, влаштування на роботу або ж організацій, які надають посередницькі послуги з працевлаштування тощо. Знання, отримані в процесі цієї гри, допоможуть опосередковано торкнутися проблем торгівлі людьми та уникнути «споглядання крізь рожеві окуляри» на ситуації, що можуть стосуватися торгівлі людьми. Необхідно здолати всі чотири кільця, лише тоді кожен з нас може відчувати себе переможцем.

Отже, **метою гри** є оволодіння знаннями щодо проблеми торгівлі людьми та шляхів уникнення або ж подолання ситуацій, пов'язаних з ризиком щодо неї. У ході гри ми дізнаємося про те, що ж таке торгівля людьми, яким чином можна потрапити до тенет торгівлі людьми, про можливі варіанти виходу з ситуацій, пов'язаних з торгівлею людьми, акцентуємо увагу на безпечній поведінці.

Ведучий також може навести певну статистику щодо торгівлі людьми в Україні або у конкретному регіоні, а також іншу доцільну, на його думку, інформацію щодо проблеми.

Після короткого вступного слова ведучий оголошує тематику обраного кола (А, Б, В, Г) та роздає картки учасникам.

Отже, зараз кожен з вас отримає певну кількість карток. Прошу взяти свої картки та уважно розглянути їх. Прочитайте ті запитання, які на них зафіксовані. Прошу вас також утриматись поки що від будь-яких коментарів і виконувати завдання в тиші.

Починати ми будемо з гравця, у якого знаходиться картка **номер 1**. Цю картку необхідно покласти на середину столу та прочитати вголос запитання, що на ній зафіксовано. Гравець має вирішити, який варіант від-

повіді на це запитання є вірним, варіанти відповідей також можна обговорити зі всією групою. Чи всі погоджуються з тим варіантом відповіді, який обрав гравець? У разі, якщо гравець не знає відповіді на запитання, йому допомагає група.

Подальшу інструкцію ведучий готує самостійно на основі наведеної **інструкції для ведучого**, враховуючи можливості групи (вік, розумові здібності тощо).

Пасьянс для одного гравця

У цю гру можна грати як групою, так наодинці, тримаючи в руках усі 12 карток. Мета такої гри така ж сама: викласти картки у правильному порядку.

Як грати, використовуючи дві або більше груп

Спочатку учасники спільно грають у гру, використовуючи картки першого кола, а потім ведучий об'єднує їх у групи і кожній роздає по одному з трьох наборів (Б,В,Г).

1. Кожній групі роздають по одному набору карток.
2. Для гри у кожній групі використовують попередню інструкцію.
3. Групи обмінюються наборами карток, поки кожна група не використує всі набори.

Пам'ятайте! Кожного разу, збираючись грати для гри, ви повинні її підготувати, перш ніж безпосередньо переходити до карток. Ви маєте презентувати гру, пояснити її цілі та розповісти, як грати. Зазвичай набагато простіше ПОКАЗАТИ, ЯК грати у гру, аніж просто роздати написані інструкції або ж зачитати їх. Необхідно пояснити, що група повинна якомога ретельніше розглянути питання та відповіді до них, а не поспішати до фінішу.

Дуже добре та ефективно, коли ця гра використовується в рамках здійснення комплексної профілактичної програми та доповнює певні її розділи.

Додаткові рекомендації:

Гравці можуть виступати як партнери, а не як конкуренти, адже дуже часто члени групи мають різні можливості.

Якщо ця гра буде використовуватися в спеціальних виховних закладах для дітей (притулки, приймальники-розподільники тощо), варто звернути увагу на те, що деякі гравці неминуче матимуть обмежені можливості щодо, наприклад, читання, і будуть витратити неймовірні зусилля, аби з'ясувати, що написано на картках. Поєднавши їх у пари з гравцями, які могли б допомогти, ми посилимо включення таких гравців у процес та зрівняємо їх можливості з іншими. Також, можливо, вам доведеться пояснити значення деяких ключових слів, перш ніж почати гру.

Пропонуйте свою підтримку групі під час гри. Занотуйте питання, теми та суперечливі висловлювання, що виникають під час гри, аби потім проаналізувати та зробити відповідні висновки щодо прогалів у знаннях учасників та в розділах профілактичної програми.

Групові дискусії – це дуже важлива частина гри, так само як і групова читання карток-відповідей. Це ті дії, які поєднують у собі навчання, а також допомагають виявити установки та цінності учасників. Ось чому дуже важливо провести обговорення разом з усією групою після закінчення гри. Це дасть вам можливість ще раз скоригувати й роз'яснити можливі непорозуміння та розставити основні акценти. Гра в кожній групі зазвичай допомагає визначити плани щодо занять та тем, які варто розглянути детальніше.

Дискусійні питання

Ці питання покликані стимулювати дебати щодо нових знань, установок або норм поведінки.

Дуже корисним буде пояснити групі, що:

- на ці питання немає правильних чи неправильних відповідей;
- вірогідно, у групі може бути багато різних думок щодо дискусійних питань, ці думки можуть бути дуже суперечливими. Нагадайте учасникам, що вони повинні вислухати думку кожного в групі й кожен має право висловитися;
- сам процес дискусії набагато важливіший, ніж визначення остаточної відповіді на питання.

Учасники групи також повинні знати, скільки часу вони мають на обговорення та чи повинні вони звітувати про результати дискусії та основні дискусійні моменти вам чи іншій групі (у разі, коли ви одночасно працюєте з кількома групами).

Хід гри також залежить від розміру групи та її якісних характеристик, віку учасників, їхніх можливостей, тих знань, які вони вже мають з даної тематики, навичок читання, формулювання власної думки, участі у дискусії та роботи у групі.

Іноді учасники бажають просто якнайшвидше давати відповіді й переходити до наступного запитання. Тоді ви повинні самі ініціювати дискусію в групі. Для цього можна:

1. Установити певний обов'язковий час для дискусії.
2. Використати деякі дискусійні питання перед початком роботи, а також постійно ставити заздалегідь визначені дискусійні питання протягом усієї гри.

Приклади дискусійних запитань

1. Які головні причини поширення торгівлі людьми в Україні?
2. Які види прав ви знаєте? У чому їх суть? Які основні права гарантує Конституція України?
3. Які державні структури залучені до діяльності з протидії торгівлі людьми?
4. Які неурядові організації ви знаєте?
5. Які основні етапи пошуку роботи?
6. Якими можуть бути наслідки шкідливої роботи для неповнолітніх?
7. Яке законодавство з проблем торгівлі людьми існує в Україні?
8. У залежності від мети поїздки за кордон, до чого бажано ставитися особливо уважно?
9. Перебуваючи за кордоном, у разі необхідності громадянин/ка України може звернутися за допомогою до...
10. У нас в області проблемою запобігання торгівлі людьми займаються такі організації...
11.
12.

Ведучий самостійно може підбирати дискусійні запитання до кожного заняття, роблячи акцент на тих темах, які б він хотів обговорити з кожною конкретною групою (ризикована поведінка загалом, права людини та права дитини, захист прав дитини у праці, як захиститися від насильства, працевлаштування в Україні, діяльність української держави щодо протидії торгівлі людьми, правопорушення тощо).

Рекомендовані джерела інформації:

1. Альманах інноваційних технологій: практика та перспективи. За заг. ред. доктора юридичних наук К. Б. Левченко. – К., – «Юрисконсульт», 2007–2008. – 84 с.
2. Стандарти соціальної профілактики торгівлі людьми: збірник матеріалів семінара / Міжнародний жіночий правозащитний Центр «Ла Страда-Україна»; под общей редакцией Е. Б. Левченко. – К.: ФОП «Чальцев», 2008.– 152 с.
3. Запобігання торгівлі людьми: Навч.-метод.посібник. /К. Б. Шевченко, О. А.Удалова, І. М. Трубавіна та ін.; за заг. ред. К. Б. Левченко та О. А. Удалової. – К.: «Міленіум», 2004.– 180 с.
4. Соціально-педагогічні основи захисту прав дитини: навч. – метод. Посіб./ М. В. Євсюкова, О. А. Калашник; за заг. ред. К. Б. Левченко та О. А. Удалової. – К.: ФОП «Чальцев», 2008.– 224с.
5. Теоретико-методичні основи протидії дитячій праці в Україні. Навч.-метод. Посібник. за заг. ред. К.Б. Шевченко та І.М. Трубавіної – К.: Юрисконсульт. – 2006-2007. – 334 с.
6. www.onlandia.org
7. www.lastrada.org.ua

